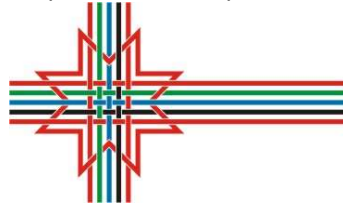

1. Küsitav (19. mai 1890 – 2. september 1969) oli revolutsionäär ja poliitik, oma riigi peaminister 1945–1955 ja president 1955–1969. Lisaks oma emakeelele valdas ta vabalt vene, inglise, prantsuse, hiina ja esperanto keelt. Poliitilise tegevuse kõrval oli ta kirjanik, ajakirjanik ja luuletaja. Tema eluloo kohta on käibel mitmeid versioone, väidetavalt elas ta aastatel 1911–1941 Prantsusmaal, Inglismaal, USA-s, Venemaal ja Hiinas, töötades muuhulgas 1917–1918 liinitöölisena General Motorsi tehases USA-s. Oma kodumaale naases ta 1941 ja tuli peale kodusõda võimule 1945. Tema palsameeritud surnukeha näidatakse graniidist mausoleumis. 1961. aasta novembris käis ta Tallinnas, külastades muuhulgas vastavatud Tallinna 46. Keskkooli, praegust Pelgulinna gümnaasiumit. **Kes?**
2. **Küsime teadusharu**, millele panid oma töödega aluse need kaks õpetlast: saksa ajaloolane ja polüglott Martin Fogel (17. aprill 1634 Hamburg – 21. oktoober 1675 Hamburg) ning Ungari jesuiidi teoloog, matemaatik ja astronoom Janos Sajnovics (12. mai 1733 – 1. märts 1785). Küsitava valdkonna mitteametliku lipu autoriks on poolakas Szyron Pawlas.

3. Schmidti valuskaalat kasutatakse küsitaval põhjusel tekitatud valu tugevuse hindamiseks skaalal 0-4 punkti. Valu all peame silmas mitte metallurgia terminit vaid ebameeldivat kehalist aistingut. **Küsime, millest põhjustatud valu tugevust Schmidti valuskaala hindab?** Vihjena niipalju, et enamus meist on küsitavaga kokku puutunud ja sellest tingitud valu kogenud.
4. Küsime kabalistlikes tekstides esinev naissoost deemoni, sukkubuse nime, kes oli mõnedel andmetel Aadama esimene naine, enne Eevat. Küsitav on sümboliks paljudele feministidele, eriti juudi naisterühmadele. **Kes?**
5. See lõbusa nimega Iisraeli (26.08.1984) korvpallur on tuttav ka Eesti korvpallisõpradele. Pikkust 191 cm, kaal 88 kg. Võitis oma riigi koondises U20 Euroopa MV hõbeda. Mänginud juudiriigi erinevates klubides ja ka rahvuskoondises. Pildil madistab küsitav Siim-Sander Venega. **Kes?**

6. 2020. a oktoobris registreeriti Eesti vetest leitud 89. kalaliik. Kaks selle liigi esindajat püüti välja kalaseire tegemise käigus Sillamäe sadama lähisel. Nagu võite arvata, on tegemist vöörliigiga, kellele siiski on antud kaunis eestikeelne nimi. **Mis liik? NB – sugukonna nimetamise eest punkti ei saa**
7. Portreel on kujutatud üht maailmakuulsat meest (eluaastad 1809-1882) 31-aastasena. Tegu on nii tuntud inimesega, et lisaviiteid peale selle, et Võrumaal tegutses aastatel 1948-1965 temanimeline kolhoos ei annagi. **Kes?**

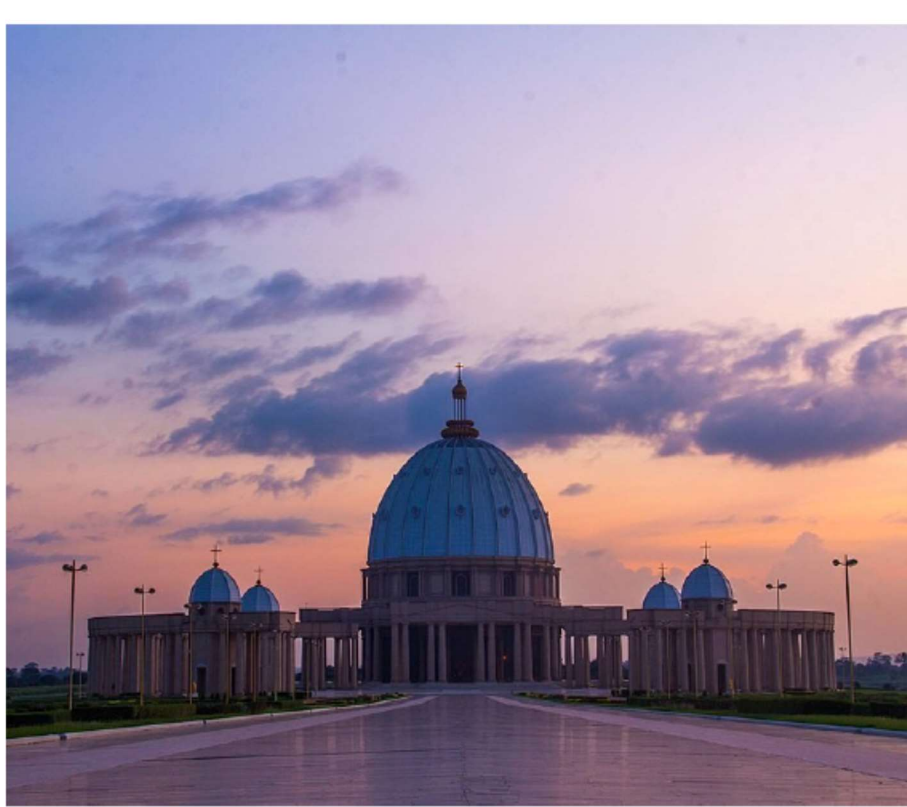

8. Tegemist on ainukese teadaoleva linnuliigiga, kes selle asemel, et rännata aasta külmemateks kuudeks soojematele laiuskraadidele, veedab selle aja talveunelaadses seisundis. Linnuliik on levinud Põhja-Ameerika lääneosas. **Mis liik?**
9. Pildil on tänavuse Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali proosa aastapreemia laureaat. **Kes?**

10. Tegemist on pindalalt suurima (3100m²) puitmajaga Eestis, mis on ehitatud 1878. Rikkaliku ajalooga maja asukateks on olnud näiteks Juhan Liiv ja Kaarel Ird. **Küsime, millises linnas see maja asub (1p) ja mis otstarbel maja ehitati (1p)?**

11. Perioodil 1896-2016 on 1 miljoni elaniku kohta enim suveolümpia medaleid võitnud riigiks teatavasti Soome (54,69). **Küsime aga, millised kaks riiki asuvad selles edetabelis teisel ja kolmandal kohal**, vastavalt 50,83 ja 48,91 medaliga. Eesti asub selles edetabelis auväärsel 9. kohal 25,62 medaliga. Riikide järjekorda me punktiarvestuses ei arvesta, 1 riik 1 punkt.
12. See maailma suurim kirik on ehitatud alles 20nda sajandi lõpus (valmis 1990). Kirik ei asu Euroopas, ei oma riigi suurimas linnas (suuruselt 5. linnas, mis on aga riigi pealinn) ega isegi mitte riigis, milles enamus oleks kristlased (kristlasi 33,9%, sunni moslemid 42,9%). Selle arhitekt on Liibanonist pärit Belgia arhitekt Pierre Fakhoury. Kirik on 158m kõrge, pindala 30 000 m² ja mahutab 18 000 inimest. Ehituseks vajaminev marmor on toodud Itaaliast. **Mis riigis asub maailma suurim kirik?**

13. See anatoomiline struktuur esineb 86%-l imetajaliikidel, sh primaatidel nagu šimpansid ja gorillad. Seda pole inimestel, vaalalistel, sõralistel ja kukkurloomadel. Suurim eksemplar, pikkusega 1,4 meetrit on kuulunud nüüdseks väljasurnud eelajaloolisele morsale, kuid ka tänapäeval evivad suurimaid eksemplare (kuni 75cm) morsad. **Milline anatoomiline struktuur?**
14. **Milline** Tallinna tuntud restoran on oma ajaloos kandnud ka nimesid „Dancing Paris“, „Soldatenheim“ ja „Söökla nr. 87“?
15. Sama nime kannavad küla Lügánuse vallas (24 elanikku) ja riik Euroopas (2,9 miljonit elanikku). **Mis küla / riik?**

16. Mis on Läänemere suurim sügavus (+-10%, 1 p) ja millises süvikus (1 p) on see mõõdetud? Vihjena on Pühaste pruulikoda 2019 a turule toonud samanimelise õlle.

17. Esimesel jaanuaril tähistame uue aasta saabumist. Kirikukalendris tähistatakse 01.01 aga mida?
18. Merisead on ilusad ja armsad loomad. Nende toiteväärtuse ja maitse osas ei oska kogemuse puudumisel midagi arvata, aga ennekõike millises riigis on nad restoranides väga minev ja oodatud kraam? Aastas süüakse seal umbes 65 miljonit isendit, riigi rahvaarv on umbes 32 miljonit. Pildil õnnelik perekond nautimas väärt rooga.

19. Teadupärast on Eesti korvpallikoondise peatreener aastast 2019 soomlane Jukka Toijala. Soome koondist on aga juhendanud ka üks eestlane – kes?
20. Kuulete laulu „Lonely Planet“ Armeenia ansamblilt Dorians, millega nimetatud riik osales 2013. aasta Eurovisioni lauluvõistlusel, jõudes finaali ja saavutades seal auväärselt 18. koha. Küsime aga laulu autorit – kitarrist (19.02.1948), kellel ei paista Armeeniaga mingit seost olevat. Küsitav saavutas maailmakuulsuse üheks tänaseks juba tegevuse ametlikult lõpetanud bändis. Maailma muusikaajalugu oleks hoopis teistsugune, kui ta oleks näiteks loobunud kitarrimängimisest pärast seda, kui ta 17-aastasena kaotas tööõnnetuses parema käe keskmise sõrme ja „nimeta matsi“ otsad või kui ta oleks otsustanud jätkata ansamblis Jethro Tull (liige septembrist– novembrini 1968). Kellest on jutt?

21. Pildil on noor tõusev täht Venemaa poliitikamaastikul, partei „Rahvas korruptsiooni vastu“ juht. Sündinud 1977 Rjazanis, töötanud FSBs, seejärel erinevates oblastiadministratsioonides, aastast 2013 erasektoris. Tõsise töömehena on tal õnnestunud „pisut“ ka säästa – nii kuulub talle näiteks 90 miljonit dollarit maksnud luksusjaht „Silverfast“ ja 75 miljoni dollari eest ostetud 38-aakrine saar Bahama saarestikus. Vabal ajal juhib ta Venemaa taekwondo föderatsiooni. **Kes?**

22. Küsitava riigi suurim linn on pealinn (elanikke ligi 1,3 miljonit), kuid selle mainimine muudaks küsimuse liiga lihtsaks. Kohtadel 2-5 on vastavalt Toomasina (üle 326 000), Antsirabe (üle 245 000), Mahajanga (üle 244 000) ja Fianarantsoa (üle 189 000). Kokku on riigis umbes 25 miljonit elanikku. **Mis riik?**
23. Toomas Hendrik Ilves ja Kersti Kaljulaid pole ühegi riigi sõjaväes teeninud. Lennart Meri osales üliõpilasena sõjaväelaagris. Aga Eesti Vabariigi presidentidest on sõjaväes teeninud Konstantin Päts ja Arnold Rüütel. **Mis olid nende sõjaväelised auastmed teenistusest vabanedes?**

24. **Kes on see Eesti kunstnik (1906 – 1978)?** Õppis Pallases (1926-1927) ja siirdus seejärel läbi Euroopa Lõuna-Ameerikasse. Tema tähetund saabus 1951, kui – Vikipeedia andmetel – „Argentina petrooleumisündikaadi juhtidel tekkis idee tellida Olivoze lossi koosolekutesaali diktaator Juan Peróni abikaasa Eva portree. Pildi avamine oli pidulik ja rahvamass kandis eesti kunstniku kätel Eva Peróni juurde. Kunstnik meenutab: „Õnnest säraval näol pigistas Eva mu kätt ja suudles mind. Maali eest maksti mulle 6000 dollarit ja päev hiljem teatati, et Eva Peron soovib veel 20 niisugust pilti.“
25. Kultuuriministeeriumi muuseuminõukogu ja Eesti Muuseumiühing annavad igal aastal välja Eesti muuseumide aastaauhindu. **Kuidas neid hüütakse?**

26. Harva küsitakse Jüri mängus Eesti filosoofe, saati veel teadusfilosoofe. Parandame selle vea. Küsitav sündis 1948, lõpetas 1975. aastal Tartu Ülikooli keemia erialal, filosoofiakandidaat aastast 1984. Töötanud Tartu Ülikoolis, Ajaloo Instituudis, Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute instituudis ja aastast 1999 Tallinna Tehnikaülikoolis. Emeriitdotsent aastast 2017. Originaalse mõtlejana on ta n-ö „mainstream“ teadusfilosoofias Eestis mõnevõrra põlu all, kuid tema uurimused organiseerimis- ja iseorganiseerumismõtlemisest on leidnud laialdast rahvusvahelist kõlapinda. Ilmselt ainuke eestlane, kes on isiklikult lävinud nobelist Ilya Prigogine'iga, arutamaks füüsika ja keemia filosoofilisi aluseid. **Kes?**
27. George Tawlon Manneh Oppong Ousman Weah, on endine tipp-jalgpallur, kes valiti 1995. aastal Aafrika, Euroopa ja maailma parimaks jalgpalluriks. Veidi hiljem valiti ta juba Aafrika sajandi jalgpalluriks. Weah on ainus maailma parimaks valitud jalgpallur, kes ei kvalifitseerunud oma riigi koondisega maailmameistrivõistlustele. Jalgpallurikarjääri jooksul eitas Weah, et läheb poliitikasse, kuid see juhtus siiski ning 22. jaanuaril 2018 valiti ta oma riigi presidendiks. **Nimetage see riik?**

28. Eestis on seadusega määratletud suursaadred ja väikesaadred. **Milline on suurim väikesaar?**
29. Samal ajal kui inimestena külastame lennujaamu ja vaatame lennujaamu läbivate inimeste arvu, toimub lennujaamades ka aktiivne kaubavedu. Küsimegi **millised kaks lennujaama on maailmas suurimad käideldud kaubatonniide lõikes (2019)?**
30. See kahekojaline taim (*Lodoicea maldivica*) kasvab umbes 30 meetri kõrguseks ja on tuntud maailma suurima vilja poolest. Küpse vilja läbimõõt on 40–50 cm ja see kaalub 15–30 kg - kõige raskema vilja kaaluks on mõõdetud 42 kg ja selles oleva kõige raskema seemne kaaluks 17,6 kg. Vilja küpsemiseks kulub 6–7 aastat. Taim esineb vaid ühes saareriigis, teadaolevast umbes 4000 isendist suurem osa kasvab Praslini saarel Vallée de Mai rahvuspargis, mis kuulub UNESCO maailmapärandi nimistusse. Meremeestele, kes nägid taime vilju ookeanil hulpimas, meenutasid need naise tuharaid ja nii kandiski küsitav taim pikk aega ka ametlikku nime „ilus tagumik“. **Mis taim?**

31. Tartus sõlmiti rahuleping nii Venemaa ja Eesti (02.02.2020) kui Venemaa ja Soome Vabariigi (14.10.2020, mis lõpetas Soome kodusõja) vahel. Küsime, **millistes linnades** sõlmiti rahulepingud Venemaa ja Läti (11.08.1920) ning Venemaa ja Leedu vahel (12.07.1920). 1 õige – 1p.
32. Eesti filmilevisse jõudis hiljaaegu film „*The Souvenir*“, mis võitis 2019. aastal Sundance'i filmifestivali žürii peapreemia ning on saanud filmikriitikutelt ohtrasti kiita. Imdb.com annab kriitikute koondhindeks ülikõrged 9,1 palli. Peaosades säravad Tom Burke ja nooruke naisnäitleja Honor Byrne (fotol). Linatõeale annab kaalu see, et selles lööb kaasa ka Honor'i ürgandekas Oscari võitjast ema. **Kes on Honor Byrne'i ema?**

33. Raamat „*The Cuckoo's Calling*“ ilmus 2013. aastal. See oli esimene kriminaalromaanidest, kus tegutseb detektiiv Cormoran Strike. Selle järgedeks on „*The Silkworm*“ 2014, „*Career of Evil*“ 2015, „*Lethal White*“ 2018 ja „*Troubled Blood*“ 2020. Raamatute autoriks on Robert Galbraith. Tegemist ei ole siiski „päris“ inimesega, seda pseudonüümi kasutab üks tuntud kirjanik. **Kes?**
34. Sellel saarel (5,15 km²) on imeline ajalugu. Piirkond on kaljune, kuni 114 m kõrge. Huvitavaks teeb piirkonna asjaolu, et feodaalkord kaotati seal alles 2008. Senjööri tiitel oli päritav, aga ka ostetav-müüdav. Viimaseks senjööriks oli John Michael Beaumont, kes suri aastal 2016. Piirkonnas on keelatud autotransport, mille tõttu kasutatakse transpordivahendina traktoreid, jalgrattaid ja mopeede. Piirkond on ajalooliselt olnud mereröövlite keskus ja hiljem ka mereröövlite eest kaitse keskuseks. **Milline saar / piirkond?**

35. **Mis aasta** 1. jaanuarist loetakse UNIX süsteemis arvutites aega? Samal aastal
- Hakati Eestis üle minema üldise keskhariduse nõudele.
 - Sündisid modellid Naomi Campbell, Claudia Schiffer; näitlejad Uma Thurman, Renée Zellweger jne.
 - Surid Erle Stanley Gardner, Erich Maria Remarque, ja Charles de Gaulle.
 - Nobeli kirjandusauhinna võitis Aleksandr Solženitsõn

36. Ajalooliselt on kirikud täitnud lisaks oma põhifunktsioonile ka muid erinevaid ülesandeid - laatsaretid, koolimajad jne. Eestis on aga üks kirik, mis täidab tänagi meremärgi ülesannet, olles ülemiseks tulepaagiks ühele meresihile ja kandes navigatsiooni märgi numbrit 402. Põlev majakatuli asub 35,1 meetri kõrgusel. **Mis kirik?**
37. Maailma elanike keskmine eluiga kasvab: me oleme kõik kuulnud näiteks vananevast Jaapani ühiskonnast. Jaapani elaniku keskmine vanus on 48,6 aastat ja selle näitajaga on riik teisel kohal maailmas. Aga **millises riigis** on elaniku keskmine vanus kõrgeim (55,4 aastat)?
38. Kuulete laulmas näitlejat, kes on vaatamata oma suhtelisele noorusele nomineeritud 2 korral Oscarile ja 5 korral Kuldgloobusele. Kuuldav lugu pärineb filmist, mis 2014. aastal võitis parima originaalstsenaariumi auhinna nii Oscarite, kui ka Kuldgloobuste jagamisel. **Kes laulab?**
39. Seda haruldast seent peetakse Jaapani vastuseks trühvlile, teisele ülikallile seeneliigile. Umbes pool kilo neid seeni maksab ligi 1000 dollarit ehk 890 eurot, mõne sordi eest võidakse küsida isegi kaks korda rohkem raha. Näiteks üks kast kolme seenega võib maksta 420 dollarit. Kui suuremat osa seeni hinnatakse nende maitse järgi, siis see seen on tuntud oma lõhna poolest. Seene aroom on üheaegselt puuviljane ja vürtsine, kerge kaneeliaktsendiga. Seda seent on mõnel korral leitud ka Eestist. **Mis seen?**

40. Pildil olev sportlane on oma põhialal 11-kordne Eesti meister ja saavutanud lisaks ka kõrvalaladel Eesti meistritiitleid ja medaleid, samuti jaganud olümpial esikohta. Pildil on ta peale järjekordset, sedapuhku küll tavatus keskkonnas peetud võistluse, võitu. Samuti on ta oma spordiala kohta kirjutanud käsiraamatu-õpiku „...nipid ja tehnika“ **Mis on ala ja kes on sportlane?** (1+1p)

41. Mis on pildil oleva ehitise otstarve?

42. 2007. aastal andis Gruusia president Mikheil Šaakasvili toona 75-aastasele eestlasele Ahto Lainevoole omaagsete teenete eest üle Gruusia Au ordeni. **Millise teene eest?**

43. Mõned meie võistkonnas on vahetevahel mures, et Jüri sarjas küsitakse liiga vähe pornonäitlejaid 😊. Vea parandamiseks - **kes on pildil?** Sündinud 12.10.1955 Tourcoingis Prantsusmaal nime all Brigitte Lucie Jeanine Vanmeerhaeghe. Mängis pornofilmides 1976-1980, seejärel erilise eduta tavafilminduses. Kui eelnevast infost on vähe, siis küsitava perenimes „Vanmeerhaeghe“ tähendab „haeghe“ flaami dialektis hekki ja nii võttis ta oma näitlejanimeks „La...“, kus siis kolme punkti asemele tuleks panna „hekk“ prantsuse keeles.

44. UNESCO biosfääri kaitsealana on tervikuna võetud kaitse alla mitmeid piirkondi, mõned koos ümbritseva merega. Küsimegi, **milline piirkond võeti esimesena UNESCO poolt sellise tervikuna biosfääri kaitse alla?** Piirkonnast on pärit muuhulgas jalgrattur Mark Cavendish ja ansambli Bee Gees'i loonud Gibbs'i vennad

45. Käesoleva aasta oktoobri lõpu seisuga on venelane Daniil Medvedev ATP edetabelis maailma 6. meestennisist. Ta on TOP-30-s ainus, kes kasutab selle, 1979. aastal asutatud spordivahendite tootja reketit. **Mis riigi (1p) firma (1p)?**

46. Veebisait *Business Insider* andmetel on need kolm 2020. aasta oktoobri lõpu seisuga maailma noorimad riigijuhid. **Mis riigid? Kaks õiget vastust annab 1 punkti.**
47. See Mati Karmini skulptuur kujutab üht Eestis hästi tuntud ja mitmekülgset inimest: poliitikut, ettevõtjat ja reservohvitseri. **Keda?**

48. Hiina rikaste esikolmik on siin: Zhong Shanshan, Pony Ma, Jack Ma. Nende kolme vahel käib esikoha eest tihe rebimine ja nii muutub nende omavaheline järjestus peaaegu igal nädalal. Kõigil on vara 60 miljardi USD ümber. Kui Pony Ma (Tencent) ja Jack Ma (Alibaba) on tehnoloogiaettevõtjad, siis küsime, **milliste tegevusaladega (2) on oma varandusele ja kohale selles edetabelis aluse pannud Zhong Shanshan?** Üks õige – 1 p.
49. Selle 20. sajandi alguses loodud ja tänaseni eksisteeriva organisatsiooni juhtideks (ka Eesti on selle liige) on teiste seas olnud ka Ernst Kaltenbrunner ja Reinhardt Heydrich. **Mis organisatsioon?**
50. Lõpetuseks midagi lihtsat muusika valdkonnast – **kes laulab?**